

לונדון, 5.10.38

ד"ר שוורצבורג היקר -

אני שולח לך העתק מכתבי להגהלה בירושלים, שמתנו העמוד על המצב, המכתב הוא סודי ורק לידיעתך האישיה.

לאחר ששלחתי הכתוב - קרו כמה דברים המחמירים המצב, בא הנה מיניסטר החוץ הקיראקי, חוויק סווידי, לדון עם הממשלה על עניני א"י. לפי השמועה יש לו סמכות גם מסע אבן-טעוד ומנהיגים ערבים אחרים. הנציב העליון מק-מיכל עזב פתאום את הארץ וטס הבוקר ללונדון. ברור שעומדים לקבל כאן החלטות מכריעות. יתכן שהערב נפגש עם מיניסטר המושבות, אנו בלי ספק מתקרבים למשבר רציני מאוד. בשלום ובברכה,

ד. בן-גוריון.

6.10.38

כל עמנוגה הבוקר שלחתי ההצעות "הקיראקיות" המספק עליה, מטעלה עצמאית בארץ, שווי זכויות לכל האזרחים.

יש צורך לדעתי לפרסם בשם הסוכנות הודעה שלא נקבל שום פתרון שידון אותנו למיעוט ויגביל בידולגו מטעמים פוליטיים.

- חיים שב בשמים עשרה מהשיחה עם חוויק סווידי, נוכח גם נורי, ח.מ. תגיד שמוכרחים להפסיק העליה היהודית, חיים ענה - באופן זה על מנת לדבר. ח.מ. ענה - ניתן ליהודים בארץ אבסורדיות, חיים הגיד - אנו לא רוצים לקבל מידכם מחנה זו. ח.מ. חשיב אולי אפשר להסכים ל-35%, חיים - אין זה בא בחשבון. נורי העיר אנו אולי אפשר להגיע ל-50%. חיים - זהו ענין אחר (לדעתי משנה כבד) אנו לא רוצים להשתלט

עליכם ואין אנו רוצים שאתם תשאלו עלינו, תסכימו שימשיכו פהר בחשך בבוקר.

הצנתי פרסום הודעה בשם המנהלה, משלוח סלגרמה של S.O.S. לאמריקא. ניסחתי סלגרמה זו:

Seriously apprehensive radical reversal Pal. policy, crystallisation
N.H. stoppage imm. even establishment Arab State. Greve danger must
immediately mobilise all our friends make American voice heard through
administration and press. Skipper should intervene Br. ambassador
Washington instruct Amer. Ambassador London take immediate action
Most urgent American Jewry issue statement Jews will not submit fate.
Assyrious any give up Jewish Pal.

חיים הסכים - ושלחנו מברק זה לבולדסן, ווייס, ליפסקי, ג'ייקובס, חיים גרינברג.
מלבד זאת שלחנו סלגרמה למפלגה באמריקא: "קראו מברק המנהלה לגרינברג. הטוב חסור
ביותר. הפעלו הקהילות, השוטט. עזרת גרין בבית הלבן ומברקו לחנוכה העבודה כאן
הכרחית ודחופה, וגם מברק מנהיגי הגווקשטן בדרישה פתיחת הארץ לעליה רחבה.
תפעילו אב. כהן".

סלגרמתי למשה כהן חיים ובשמי "מחייבים בואך בלי קשר שיטה אחסול. רצוי במקרה
בראות עיגין".

- כאחה עשרה בבוקר שלפן לי ווליונסקי מקהירון
"חליפכס שאל את הנציגות הבריטית בקהירון מה החיה עמדת מצרים במקרה של החלטה
(שלילית?) בעניני א"י. הנציגות ענתה שמצרים מתענינת רק בעניניה היא (?)

"אחד הסקידים תגבוחים בנציגות בקהירו חודיע בסיחה עם מנהיגי משלוח שהגיעו לקונגרס, שקרוב לודאי שההחלטה הסופית תהיה לטובת הערבים, רק בגלל חשש ההערבוחם של יהודי אמריקא אין הממשלה יכולת למלא את דרישות הערבים במלואן.

"בחוגי הקונגרס הערבי האומפטימיות מלאה. אומרים בגלוי שלונרון הסכים לחכנס כמו"ם עם משלוח הקונגרס הערבי בנציגות רשמית של עמי הסוזר הקרוב.

"מאמר הפייסט מאהכול עורר את העיניים, הם רואים אוהו כאת המאמר המפורסם בעניין ביכיה ערב ההתפתחות הסופית של שאלת ציחית.

"אליהו ששון נח. הוא מוסר חמול בזמן קבלת מני המשלוח העיראקית גשמעת קריאתו חלטה היהודים

קצין דשטות ההערב באופן אנרגי. אמר שקיבל הוראות גמרצות למנוע כל הפגנות וגלוי איבה. הם יכלים להחריע נגד ציונים אך לא נגד יהודים.

ווילנסקי מציע לגייס מיד היהדות האמריקאית על מנת ששגר אמריקא יבוא לחץ מיד, שיגיע ללונדון בבת אחת עם הידיעות מהקונגרס הערבי בקהירו".

~ ~ ~ ~ ~

אח"צ טלפן לי חיים (לאחר שטען עם ג'ימי) ג'ימי מתנגד לאספות מחאה באמריקא. נוכח הגזרת של הממשלה בגלל ציהיה עלולות אספות כאלה לחזיק, וחיים מציע לשלוח סלגרמה ברוח זה לאמריקא.

אמרתי לו שיוכר מה שאמר L.G. על ג'ימי - שהוא חי - חכי גדול בקרב היהודים ושלא אשלח סלגרמה עד שנתייעץ.

הכתבתי הורעה לעתונות ושלחתי הגוטה לחיים, בחשש הוא נפגש עם בפי בביתו לערוך את ההודעה.

- עם ברל בארבע וחצי אצל מ.ד. האריך כדרכו על חשטר המצב, ופגור שאבדנו המערכת - ומת לעשות אח"כ. אמרתי "לא להתיאש לפני הזמן. לע"פ - לפעול ע"י אנשים הקרובים לממשלה, כגון בולדווין. טלפן להורסט אם יוכל לערוך לו פגישה עם ב. חזקן הסכים.

הצעתו - לקנות את תוויק... - בפי קיצצה קצת את ההוצעה והיא נמסרה בשש וחצי לעהונים.

- אוינגב סטנדרט יצא במאמר ראשי - לכסל המנדט, להכריז שחלוקת סתת ולהפוך א"י למדינה ערבית מיוחדת עם אנגליה. אחר כך יש להבטיח זכויות היהודים הנמצאים בארץ.

לונדון, 7.10.38

ד"ר לויטובך חיקר -

קיבלתי ככתבך מיום 2.10.38.

שאלת הקונגרס היא לפי שעה לא אקטואלית. אם כי יתכן שבקוד חודש או ששה שבועות העמוד על הפרק. אולם המצב עכשיו כל כך לא בהיר - ואולי שחור - שקשה לקבוע דבר מה.

אבל בלי ספק יש להכין את אגף הנועמנו - כי מי יודע בפני מה אנו עומדים. כהבחי להנחלת הציונות לפני ארבעה ימים סכתב טפורט על המצב כפי שהוא נראה לי עכשיו. אני מניח שהסכתב הגיע גם אליך, ואם לא - תקבל אותו מגרינבוים או קפלן. שלחתי העתק מסגנו באופן קונפידנציאלי לרייס, קליינבוים ושוורצברט. החיצו במחלקה אם לא כדאי ששלחו אתם העתקו לראשי ההסתדרות בארצות.

פרסמנו אתמול הוצעה, שורדאי כבר הביעה אליכס. משום איחור טכני נחטרספה ההוצעה הבורק רק בויילי סלברף.

יש להבשיר את התנועה למלחמה נואשת - כי הסגב חסור מאוד. יש להזהר סעורר פניקה ואיסטריו - אבל ראשי התנועה צריכים לעמוד על כל חומר הסכנה. יש לנו רק שני משענים חסוכ בארץ והתנועה הציונית - במידה שהיא קיימת בגולה, ושני אלה צריכים להיות מבוייטים על כל צרה שלא תבוא.

שלך - ד. בן-גוריון.